

Redd Barna

Lokalvalget 2023:

På parti med barna

Laget av Redd Barna i forbindelse med lokalvalget 2023

Kontaktperson:

Thale Skybak

Seksjonsleder, kunnskap og nasjonal politikk

thale.skybak@reddbarna.no

Amund Røhr Heggelund

Politisk rådgiver, Redd Barna

amund.heggelund@reddbarna.no

Innhold

Medvirkning og demokrati s.1

Skole og barnehage s.4

Integrering s.7

Gode levekår for alle barn s.10

Klima og miljø s.13

Referanser s.15

FNs barnekonvensjon s.16

Kjære lokalpolitiker!

Nå leser du i Redd Barna sin brosjyre for lokalvalget 2023. Den er laget for at ditt parti enkelt skal kunne utforme politikk som tar barn på alvor i kommunen de neste fire årene. De politiske løsningene vi presenterer her ivaretar og bidrar til å innfri kommunens forpliktelser til å ivareta barns rettigheter i tråd med FNs barnekonvensjon.

Kommunene og fylkene har en rekke viktige oppgaver å løse, og Redd Barna håper at barna får en helt sentral plass i det arbeidet også når det er mange prioriteringer, lokale hensyn og avveininger som skal tas i utformingen av et partiprogram.

Denne brosjyren gir innspill til politiske saker på flere av kommunens kjerneområder:

- Medvirkning og demokrati
- Barnehage og skole
- Fritid
- Integreringsarbeid
- Levekår og inkludering
- Klima og miljø

Kommunene er de som er aller nærmest barn og unge, og de som møter dem i hverdagen. Det betyr også at kommunen har et særlig ansvar for å sikre deres rettigheter. Gjennom fritidsklubben sikrer kommunen barns rett til lek og fritid (artikkel 31), ved å sørge for at det er nok folk på jobb i skole og barnehage sikres barns rett til utdanning (artikkel 28) og gjennom ungdomsrådet ivaretas barns rett til å bli hørt (artikkel 12), for å nevne noe. Bli med, og vær på parti med barna!

Lykke til og godt valg!

Redd Barna jobber for at alle barn skal få innfridd sine rettigheter, og for at alle barn skal overleve, lære og være trygge. Vi er en medlemsstyrt barnerettighetsorganisasjon som er partipolitisk og religiøst nøytral. Redd Barna er en del av internasjonale Redd Barna, verdens største uavhengige bevegelse for barn, og arbeider for og med barn i over 120 land. Redd Barnas verdier bygger på FNs konvensjon om barnets rettigheter og menneskerettighetserklæringen. reddbarna.no

Medvirkning og demokrati

Alle barn har etter barnekonvensjonens artikkel 12 rett til å uttrykke sine meninger og bli hørt i saker som berører barnet. Barn har rett til å påvirke i økende grad etter alder og modenhet. Det aller meste som kommunen jobber med påvirker barn og ungdom på en eller annen måte, enten det er hvordan skolene skal jobbe, kulturtilbudet eller hvor gang- og sykkelveiene skal være. Samtidig blir flere barn særlig berørt av utformingen av kommunale tjenester som barnevern og psykiske helsetjenester. Det er derfor viktig at kommunen jobber for å finne gode og helthetlige løsninger for å sikre barn denne rettigheten, og at det å lytte til barn og vektlegge deres synspunkter, blir en helt naturlig del av kommunens arbeid, også politisk.

BARNE- OG UNGDOMSRÅD

Alle barn vokser opp i en kommune, de er brukere av kommunale tjenester, og utformingen av nærmiljøet har stor betydning for dem.

Allerede er barn og unges medvirkning forankret i Plan- og bygningsloven §5-1, som sier at kommunen har et særlig ansvar for å sikre aktiv medvirkning fra grupper som krever spesiell tilrettelegging, herunder barn og unge. Siden 2019 har også ungdomsråd eller lignende medvirkningsorgan for ungdom vært lovfestet i alle kommuner og fylkeskommuner gjennom kommuneloven. Nå må vi sikre at ungdommenes stemmer når tydelig frem der hvor beslutningene fattes.

Mitt parti vil

- Styrke barne- og ungdomsrådet som medvirkningsorgan for barn og unge.
- Utarbeide en kommunal strategi for barn og unges medvirkning i ulike kommunale tjenester.

BRUKERRÅD I KOMMUNALE TJENESTER

I offentlige tjenester som retter seg mot barn, som for eksempel barnevernstjeneste, vil det i tråd med barnekonvensjonens artikkel 12, være viktig å sikre at barn som brukere av tjenesten får arenaer til å uttrykke sine meninger og erfaringer. Det vil gi tjenesten bedre kvalitet og styrke barneperspektivet.

Mitt parti vil

- Jobbe for at det brukerråd er normen i kommunal tjenesteutvikling.

KOMMUNAL STRATEGI FOR BARNES MEDVIRKNING

For at alle barn skal få oppfylt sin rett til å bli hørt i de saker som angår dem, må medvirkning for barn og unge settes mer i system og man må tenke helhetlig. Det er også viktig at man inkluderer alle barn og unge, også yngre barn og barn som kan møte på særlige utfordringer, slik som barn med funksjonsnedsettelse. Kommuner som Sør-Odal har allerede satt i gang arbeidet med å lage en helhetlig kommunal strategi for barn og unges medvirkning i kommunen. Redd Barna håper flere kommuner følger opp dette initiativet.

Mitt parti vil:

- Utarbeide en kommunal strategi for barn og unges medvirkning i ulike kommunale tjenester.

FNs ni krav for barns deltakelse

FNs barnekomité har utarbeidet ni grunnleggende krav for arbeidet med barns deltakelse. Kravene er utformet med utgangspunkt i komiteens bekymring for at barn involveres på manipulative og symbolske måter, i strid med Barnekonvensjonen. Målet er derfor å skape bedre forståelse av hva som skal til for å innfri barnekonvensjonens artikkel 12.

1 Informasjon og åpenhet

Barn må få vite hva de deltar på, hvorfor de deltar, hva deltakelse innebærer og at de har lov til å uttrykke seg helt fritt. Herunder bør barnet få informasjon om rollene de voksne har. Informasjonen må tilpasses barnets alder.

2 Frivillig deltakelse

Å delta er en rett, ikke en plikt. Barn skal aldri uttrykke seg mot sin egen vilje og bør motta informasjon om at de kan trekke seg fra prosjektet når de vil.

3 Barns meninger må behandles med respekt.

Voksne må ta hensyn til barnets kultur og kulturelle faktorer i miljøet barnet lever i. Voksne som jobber med barn bør bygge på tidligere gode erfaringer med barns deltakelse. Barn bør ha mulighet til å ta egne initiativ underveis.

4 Relevans for barna

Barn må få uttrykke seg om tema som har relevans for deres liv. Deltakelsen bør bygge på barns personlige kunnskap og erfaringer.

5 Barnevennlighet

Arbeid med barn må tilpasses deres alder og utviklingsnivå. Det bør settes av tid og ressurser for å sikre at barna er tilstrekkelig forberedt og er trygge nok til å delta med egne meninger. Barn bør kunne oppleve mestring under deltakelsen.

Inkludering, ikke-diskriminering og like muligheter

Deltakelsen må være inkluderende, ikke-diskriminerende og ta sikte på å styrke marginaliserte barns muligheter til deltakelse. Barn er ikke en homogen gruppe og deltakelse må bygge på like muligheter for alle. Dette innebærer kultursensitivitet.

Kunnskapsbasert

Arbeidet med barns deltakelse må være kunnskapsbasert. Voksne bør få opplæring i hvordan de kan fasilitere for god inkludering av barn, samt hvordan de kan samarbeide med, og lytte til barn på best mulig måte. Barn kan også selv læres opp til å bli fasilitatorer for å fremme god deltakelse.

Sikkerhet, trygghet og risiko-sensitivitet

Fysisk sikkerhet, personvern og varslingsmekanismer må være på plass i prosjekter hvor barn skal delta. I noen situasjoner kan det være svært risikofylt for barn å uttrykke seg. Voksne har ansvar for å minimere risikoen for at barn som deltar i prosjekt opplever negative konsekvenser som følge av dette.

Etterrettelighet

Evaluering, oppfølging og tilbakemeldinger er viktig. Barn har rett til tydelige tilbakemeldinger på hvordan deltakelsen deres har preget utfallet og hva som er resultatet av prosessen de har vært del av. Der det er mulig bør barna få delta i oppfølgingsarbeid. Evaluering av deltakelsen bør skje, gjerne med barna selv involvert.

6

7

8

9

Skole og barnehage

I Norge har vi en rett og en plikt til utdanning for alle barn i tråd med opplæringsloven og barnekonvensjonen artikkel 28. I tillegg er over 90 prosent av alle barn i alderen fra ett til fem år i barnehage. Alt arbeid med barnehager og skoler bør ta utgangspunkt i barnets beste, i tråd med barnekonvensjonen artikkel 3. Alle barn skal være trygge, få god kunnskap om sine rettigheter, og ha rett til å medvirke.

Når ansatte i barnehager og skoler har en lovpålagt plikt til å gripe inn og håndtere det når barn utsettes for krenkelser, mobbing eller diskriminering, må private aktører, lokale og nasjonale myndigheter sikre gode og forsvarlige rammevilkår, mange nok ansatte og god nok kompetanse for at barn og unge skal oppleve trygge og inkluderende miljøer gjennom hele opplæringsløpet.

KOMPETANSE OM TRYGT OG INKLUDERENDE BARNEHAGE- OG SKOLEMILJØ

Barnehagen skal forebygge og jobbe kontinuerlig for å sikre at barnehagebarn har et trygt og godt barnehagemiljø. De ansatte i barnehagen må ha kompetanse og tid til å kunne følge med og gripe inn når krenkelser skjer, og hjelpe barn til å oppleve frilek og samspill i et trygt og inkluderende miljø både på avdeling og i barnehagen som helhet.

Skolen har ansvar for å jobbe forebyggende og systematisk for å sikre at alle elever får oppfylt sin lovfestede rett til et trygt og godt skolemiljø. Mange elever som Redd Barna har snakket med, opplever at flere lærere ikke klarer å håndtere og stoppe mobbing, vold og seksuell trakassering i skolen. Redd Barna har også erfaringer med at lærere etterspør mer kompetanse for å forebygge og håndtere mobbing, diskriminering og seksuell trakassering, inkludert det som foregår på digitale arenaer.

Mitt parti vil

- Gi alle ansatte i skoler, barnehager og i laget rundt barna kompetanseheving knyttet til trygge og inkluderende miljøer, og forebygging mot mobbing, vold, nettrisikoer og seksuelle overgrep.
- Gi alle elever god seksualitetsundervisning som fokuserer på egne og andres grenser, nettrisikoer og hvor man kan få mer hjelp og informasjon.
- Utarbeide beredskapsplan for skoler og barnehager om hvordan håndtere mistanker om vold, skadelig seksuell atferd og seksuelle overgrep.

STYRKE LAGET RUNDT ELEVEN

Elever som Redd Barna har snakket med ønsker flere lærere på skolen, mer hjelp i timene, bedre tilpasset opplæring og mer tid med læreren utover det som skjer i klasserommet. Læreren er en viktig person i elevenes liv, og lærerens evne til å gi elevene deres faglige og emosjonelle støtte påvirker i stor grad elevenes læring, trivsel og mestring. Lærere Redd Barna er i kontakt med, forteller om at de har for liten kapasitet og tid til å kunne følge opp hver enkelt elev, sikre at alle elever får tilpasset opplæring og nok tid til å skape trygge og gode klassemiljøer.

Det er også et sterkt behov for å styrke laget rundt elevene, for å kunne sikre at de opplever god mestring, helse og læring på skolen, og for å forebygge skolefravær og frafall. Det er også avgjørende for å styrke innsatsen for å avdekke og følge opp bekymring for vold og overgrep mot barn. Laget rundt eleven må derfor styrkes med flere profesjoner. Helsepsykiatere, miljøterapeuter og minoritetsrådgivere må være tilgjengelige for elevene. PP-tjenesten og hjelpeapparatet må styrkes betraktelig.

Mitt parti vil

- Arbeide for å styrke lærertettheten og øke antall spesialpedagoger på skolene slik at alle elever i kommunen får innfridd sin rett til et trygt og godt skolemiljø.
- Styrke laget rundt eleven ved å satse på skolehelsetjenesten og å få flere profesjoner inn i skolen.

SPESIALUNDERVISNING OG TILRETTELEGGING

Elever som har rett til spesialundervisning, opplever ofte å bli møtt av lærere og assistenter som er ufaglærte, som har lave forventninger til elevene, og som ikke ser de behovene og den hjelpen elevene trenger for å få utbytte av undervisningen. Også en del av de digitale undervisningsressursene som brukes i skolen mangler universelt utforming. Før koronapandemien fikk mange barn fra hele landet drastisk redusert sin spesialundervisning og rett til tilrettelegging, og pandemien førte til enda dårligere tilbud. FNs barnekomité har bedt Norge om å sikre at spesialundervisningen får høyere kvalitet og utføres av kvalifisert pedagogisk personale. Ekstra ressurser til spesialundervisning slik at den utføres av faglærte er helt nødvendig for å sikre lik rett til utdanning for alle.

Mitt parti vil

- La alle barnehage- og skoleansatte, samt de ansatte i PP-tjenesten tid og tilgang til å ta kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis [1].
- Styrke PP-tjenesten med flere årsverk og økt kompetanse.
- Innfri kravet om at alle digitale undervisningsressurser og plattformer skal være universelt utformet.

ØKT BEMANNING I BARNEHAGEN

Redd Barna er bekymret for at de fleste kommunene benytter bemanningsnormen som en maksimumsnorm, noe den ikke er. Det er lov å ha en bedre grunnbemanning enn det som er fastsatt i barnehageloven, og det er nettopp det Redd Barna vil utfordre kommunepolitikerne til. Barnehageeiere er ansvarlige for å sikre forsvarlig drift av barnehager og sikre mange nok voksne rundt barna. Barnehagebarn trenger flere trygge voksne rundt seg, slik at barnehagen blir trygge og forutsigbare.

Mitt parti vil

- Øke grunnbemanningen i barnehagene utover minimumsnormen.
- At bemanningsnormen må gjelde på avdelingsnivå, og at den skal gjelde for alle ansatte som er i direkte kontakt med barn i hele åpningstiden.
- Øke antall barnehagelærere og antall fagarbeidere i barnehager.

TILGJENGELIG OG STYRKET SKOLEHELSETJENESTE

Barn og unge som Redd Barna har snakket med uttrykker at helsesykepleier på skolen sjeldent er tilgjengelig[2]. De opplever at hen enten er opptatt eller ikke til stede på kontoret. Barn og unge trenger trygge og tilgjengelige voksne, med lav terskel for kontakt. Skolehelsetjenesten er en unik helsefremmende og forebyggende tjeneste som møter barn, ungdom og familier. Tjenesten skal bidra til å forebygge og avdekke skadelig seksuell atferd, vold og seksuelle overgrep mot barn, gi opplæring om seksuell helse og være et lavterskeltilbud som gir hjelp, veiledning og støtte. Skolehelsetjenesten skal følge opp fysisk, psykisk og seksuell helse, samt bidra inn i primærforebyggende undervisning. I tillegg kan helsesykepleier på skolen sikre oppfølging i det øvrige hjelpeapparatet når det er behov for det.

Mitt parti vil:

- Sikre at helsesykepleier er tilgjengelige for elever og ikke omdisponeres til andre arbeidsoppgaver.
- Øke bemanningen i skolehelsetjenesten. Et mål er å ha helsesykepleier til stede daglig, på hver skole.
- Sikre et forpliktende samarbeid mellom skolehelsetjenesten og skolen, for å innfri behovet for bedre og mer treffsikker forebygging.

Få av elevene oppga helsesykepleieren som den første de ville gå til hvis de ikke hadde det bra på skolen. Da vi spurte elevene om hvorfor, var forklaringen på alle skolene vi besøkte, at helsesykepleieren var sjelden til stede og derfor ikke var tilgjengelig for elevene. Elevene mente det ville ha vært mer naturlig for dem å gå dit hvis helsesykepleieren alltid var der og hvis hun/han kom innom klasserommet eller var mer synlig i gangene og skolegården.

- Elevers stemmer om trivsel og mobbing, Redd Barna rapport (2019)

Integrering

Barn som har kommet til Norge som asylsøkere eller flyktninger er nye i Norge og er bosatt i en kommune, enten sammen med sine foreldre, andre omsorgspersoner eller alene, har de samme rettighetene som alle andre barn. I tråd med barnekonvensjonens artikkel 2 har de rett til å ikke bli forskjellsbehandlet og skal sikres tilgang til velferdstjenester, barnehage, skole, helsetjenester og fritidsaktiviteter på lik linje med andre barn. Det er viktig at kommunenes bosettings- og integreringsarbeid tar utgangspunkt i barnets beste, i tråd med barnekonvensjonens artikkel 3 og at kommunenes integreringsstrategi inkluderer et barneperspektiv med tiltak for å sikre god oppfølging av barna.

STYRKE BARNEPERSPEKTIVET I KOMMUNENES INTEGRERINGSARBEID

Over halvparten av bosatte flyktninger i Norge er barn under 18 år. Den nye integreringsreformen og integreringsloven mangler dessverre et tydelig barneperspektiv. Det er store forskjeller i hvordan integreringsarbeidet organiseres i kommunene, hvordan barna blir møtt og hvilke tiltak som finnes for barn i ulike kommuner, på skolene og på fritidsarenaen. Redd Barnas rapport «Det viktigste er å bli norsk...?» [3] gir oss kunnskap om barn og unges opplevelser og tanker om å være ny i Norge. De etterlyser flere inkluderende tiltak, mer oppfølging og sosialisering på skolen, tiltak mot rasisme og tiltak som motvirker ulikhet og fattigdom. Redd Barna har også snakket spesifikt med barn med funksjonsnedsettelse som er bosatt i norske kommuner. De forteller om mye venting, ekstrem ensomhet, mangel på venner og fritidsaktiviteter i rapporten "Vi må kjempe dobbelt så hardt". [4]

For å sikre retten til lek og fritid og tilrettelegge for at barn som er nye i Norge får deltatt på fritidsaktiviteter er det viktig at informasjon om støtteordninger og fritidsaktiviteter gjøres tilgjengelig på ulike språk, samtidig som det settes av ressurser i kommunene til å støtte nylig bosatte foreldre og barn slik at de får meldt seg på og kommer seg til og fra fritidsaktivitetene, foreldremøter og dugnader.

Mitt parti vil

- Styrke den barnefaglige kompetansen i flyktningetjenesten i kommunen, for å sikre en god oppfølging av barna når de skal bosettes i kommunen.
- Sette av tilstrekkelige midler til å sikre at barn og unge som bosettes i kommunen og deres foreldre raskt får tilpasset informasjon om og blir inkludert i fritidsaktiviteter.
- Gjennomgå støtten barn med funksjonsnedsettelse og deres familier får under og etter bosetting for å kunne sette inn målrettede tiltak for å styrke deres inkludering i samfunnet, i skolen og på fritida.

SIKRE LIKEVERDIG OMSORG FOR ENSLIGE MINDREÅRIGE FLYKTNINGER

Etter 2017 er det ikke lenger et krav at kommuner gjør et barnevernsvedtak for bosetting av enslige mindreårige. I en studie fra Institutt for Samfunnsforskning (ISF)[5] vises det til at «en tredjedel av kommunene endret hvilken instans som har ansvar for bosettingen av denne gruppen i løpet av de siste fem årene. Tendensen er at ansvaret har gått fra barnevern til flyktningsjenesten eller er lagt under læringscenteret, tiltakstjenesten, enhet for oppvekst, helse og levekår eller lignende». En hjemmel av omsorgs- og botilbudet i barnevernsloven fører med seg en del viktige krav og rettigheter for enslige mindreårige flyktninger, noe som svekkes når ansvaret flyttes til andre instanser. I samme rapport beskriver kommunene situasjonen slik: «Vi må legge ned boliger som barn oppfatter som hjemmene sine, og flytte dem til andre bofellesskap. I tillegg må vi nedbemanne. Medarbeidere som er den trygge voksne, slutter fordi de må i nedbemanningsprosessen». De mener med andre ord at konsekvensene går ut over barnas behov for kontinuitet i relasjoner og tilhørighet. Kommunen må sikre et godt omsorgstilbud for alle enslige mindreårige flyktninger for å innfri deres rettigheter til likeverdig omsorg og bemanning.

Mitt parti vil

- Konkretisere barnevernets ansvar for bosetting av enslige mindreårige flyktninger i vår kommunene, slik at de sikres et likeverdig omsorgstilbud og tilbud om ettervern på lik linje med andre barn under offentlig omsorg i Norge.

«Integrering betyr tilpasning, du må tilpasse deg det nye samfunnet og bli kjent med tradisjoner. Også gjøre dem du kommer til, kjent med din kultur, ditt språk og din mat. Utveksle informasjon angående landet ditt og deres. Sosiale koder er veldig viktig»

Gutt 19 år

Fra rapporten Ny i Norge (2020)

INGEN BARN SKAL UTSETTES FOR RASISME

Ingen barn skal diskrimineres eller behandles urettferdig. Det inkluderer også at ingen barn skal utsettes for rasisme. Dette er nedfelt i barnekonvensjonen, som fastslår at alle barn har de samme rettighetene uten forskjellsbehandling og uten hensyn til blant annet hudfarge, opprinnelse, kjønnsidentitet, språk, religion, funksjonshemming eller meninger. Diskriminering og rasisme som rammer barn og unge bryter barns rettigheter og bidrar til å hindre integrering og forsterke utenforskap. I Redd Barnas rapport «Det viktigste er å bli norsk...?» forteller barn og unge som nylig er bosatt i Norge om opplevelser med fordommer, diskriminering, og rasisme. Barn og unge som opplever rasisme preges av dette, det kan gi psykiske plager og bidra til at de ikke kan eller vil delta i samfunnet på lik linje med andre. Det er spesielt i skolen barn og ungdom melder ifra om rasisme, ifølge rapporten «Vi vil ikke leke med deg fordi du er brun» fra Antirasistisk Senter. Den viste at én av fire opplevde rasisme, diskriminering eller urettferdig behandling 2-3 ganger hver måned eller oftere på barneskolen. Flere av barna fortalte at skolen ikke klarte å følge opp, og at lærerne var usikre på hvordan de skulle håndtere det. Barn som Redd Barna har snakket med gir også uttrykk for at de opplever rasistiske holdninger hos foreldre til andre elever på skolen, og at dette gjør dem utrygge og redde.

For å kunne bekjempe fordommer og holdninger i samfunnet som bidrar til diskriminering og rasisme må innsatsen trappes opp. Voksne og barn må få mer kunnskap om rasisme og det må snakke høyt om. Barn må få kunnskap allerede i tidlig alder slik at de får forståelse for hvordan fordommer og kommentarer kan såre og ekskludere. Og voksne må få tilstrekkelig kompetanse og verktøy. For å sikre helhetlig antirasistisk arbeid må tiltak utover individnivået inkluderes. Det er viktig å inkludere arbeid på samfunns- og kommunenivå for å styrke rettigheter, antirasistiske holdninger og strukturer og bryte ned barrierer i samfunnet som hindrer inkludering av personer med minoritetsbakgrunn.

Mitt parti vil

- Kartlegge hvor og hvordan barn og unge opplever rasisme på ulike arenaer i vår kommune med medvirkning fra barn og unge selv.
- Utvikle en handlingsplan for bekjempelse av rasisme og hatefulle ytringer i vår kommune.

Gode levekår for alle barn

Barnekonvensjonens artikkel 27 gir alle barn og unge rett til tilfredsstillende levekår, slik at de kan utvikle seg og ha en meningsfull hverdag. Myndighetene skal legge til rette for at foreldre kan være gode omsorgspersoner for barna sine, men vi ser i dag at lite penger i familien er en risiko for at barn ikke får oppfylt sine rettigheter. For å bryte sirkelen er det viktig å sikre at alle barn har tilgang til velferdstjenester som rimelig barnehage, kvalitetsskole og helsetjenester, likefult å jobbe for å sikre arbeid og inntekter til foreldre. Fattigdom er et komplekst problem, og må derfor angripes med en helhetlig strategi som tar utgangspunkt i rettighetsutfordringene knyttet til dårlige levekår.

FÆRRE BARN SKAL VOKSE OPP I EN LAVINNTEKTSFAMILIE

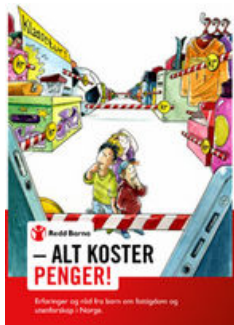
Hvert år øker antall barn i Norge som lever i en fattig familie. De siste tallene fra SSB viser at mer enn hvert tiende barn vokser opp i en lavinntektsfamilie, i reelle tall er dette 115 000 barn. Det er en tredobling siden 2001. Familier med dårlig råd finnes i hele landet, og andelen øker i de fleste kommuner. Dette er bekymringsfullt, og det haster med å få snudd denne utviklingen.

Barn forteller at det å være fattig i Norge er flaut, og at man føler skam. Noen sier at de later som de ikke har lyst til å spille fotball eller gå i en bursdag, fordi de vet at foreldrene ikke har penger til å betale. Barna sier at mangel på penger kan føre til krangling hjemme, at det er vanskelig å konsentrere seg på skolen, at de kan bli mobbet, eller at de ikke har med nok mat på skolen. De forteller at de har mindre tro på framtiden. Barn som vokser opp i en lavinntektsfamilie kan dermed ha mindre muligheter til å tilegne seg ferdigheter og evner som gjør dem i stand til å jobbe seg ut av fattigdom som voksne.

Barn skal ikke vokse opp i fattigdom i Norge. For å få snudd den negative utviklingen må norske kommuner utvikle helhetlige og tverrfaglige tiltak for å bekjempe familiefattigdom i sin kommune.

Mitt parti vil

- Utvikle en kommunal handlingsplan for bekjempelse av familiefattigdom.
- Øke sosialhjelpssatser og andre tilskudd til barnefamilier som barnetrygden, for at familiene skal ha råd til barnas fritidsaktiviteter, sunn mat og akseptabel levestandard.
- Styrke barns individuelle rettigheter og behov i møte med NAV, gjennom at ansatte på NAV får opplæring i barnefaglige kompetanse og barns rettigheter.
- Kommunale boliger som tildeles barnefamilier må ha en tilstrekkelig standard som sikrer barns beste og behov.

I rapporten «Alt koster penger» [6] har Redd Barna snakket med barn og unge om hvordan det er å vokse opp i en familie med dårlig råd i Norge i dag. Hvilke utfordringer møter barna? Hvor viktig er penger for at man skal føle seg inkludert? Og hva betyr egentlig penger i hverdagen til barn? Barna har også kommet med forslag til tiltak som de mener kan sikre gode levekår og deltakelse for alle barn, både her i dag og i framtiden.

INKLUDERING AV ALLE BARN PÅ FRITIDSARENAEN

Barnekonvensjonen artikkel 31 gir alle barn rett til hvile, fritid og lek. Å få være med på fritidsaktiviteter bidrar til tilhørighet, fellesskap og mestringsfølelse. Barn får prøve ut interesser og utvikle talenter, treffe venner og utvikle sosiale ferdigheter. Selv om mange er aktive på fritiden, er det fortsatt barn og unge som holdes utenfor på grunn av barrierer som penger, språk, transport, og mangel på informasjon og på møteplasser. Dette må vi gjøre noe med!

Mitt parti vil

- Lage en handlingsplan for inkluderende fritid for alle barn.
- Sikre gode og tilgjengelige støtteordninger for utstyr, reiser og kontingenter.
- Kartlegge og utvikle transporttilbudet basert på barn og unges behov. Det skal være universelt utformet og tilpasset ulike funksjonsevner. Tilbudet må være gratis for barn opp til 18 år.
- Gi barn og unge tilgang på en fritidsklubb som er gratis, har trygge og nok voksne, og gir barn og unge mulighet til å delta og medvirke.
- Ingen barn skal måtte vente på utsiden. Alle arenaer for barn og unge skal være universelt utformet.

«Du må kanskje tjene til familien din og jobbe mye. Det kan gå utover skolen hvis du har prøver og sånn. Hvis man har penger, så slipper man jo å tenke på penger hele tiden»

- Barn fra rapporten "Alt koster penger" (2020)

FOREBYGGE DIGITALT UTENFORSKAP

Etter hvert som skolen og kommunale tjenester rettet mot barn og ungdom blir digitalisert, må det også tilrettelegges for at alle barn kan delta og nyttiggjøre seg av disse tjenestene. Barn og ungdom møter også barrierer for å delta digitalt, og det hindrer dem i god deltakelse i skolen, fritidsaktiviteter og i sosiale fellesskap. Det gjør det også vanskelig å få tilgang til offentlige tjenester som helsetjenester. Hindringene barn møter digitalt kan skyldes dårlig nett, mangel på IKT-utstyr, trangboddhet og at digitale tjenester ikke er laget med utgangspunkt i barna. I tillegg oppfyller ikke en del av tjenestene som brukes kravene til universell utforming.

Mitt parti vil

- Stille krav til universell utforming ved innkjøp av digitale undervisningsressurser og verktøy i skolen.
- Ved innføring av nettbrett/PC i skolen skal lærernes pedagogiske vurderinger ligge til grunn.
- Gi tilgang til biblioteker eller åpen skole, slik at barn og ungdom har både nettilgang og fysiske arenaer hvor de kan nyttiggjøre seg av digitale tjenester.
- Fjerne avtaler som går ut på at foreldre må gi erstatning for ødelagte skole- PCer og gi barn muligheten til å bruke skole-PCen i ferien.

HANDLINGSPLANER FOR Å STYRKE TIDLIG INNSATS OG FOREBYGGING

Barnevernsreformen pålegger kommuner å styrke sitt arbeid med tidlig innsats og forebygging i hele oppvekstsektoren. Det er viktig at det lages forpliktende gode planer for å sikre helhetlig og samordnet innsats for å forebygge vold og overgrep i nære relasjoner, og at det koordineres med øvrig tiltak for å skape trygge og gode oppvekstvilkår for barn og ungdom. For å sikre at innsatsen skal være mest mulig treffsikker og adresserer lokale utfordringer, er det viktig at barn og unge selv blir involvert i arbeidet, og at oppvekstarenaene for barn og ungdom, særlig de som jobber direkte med barn og ungdom blir involvert i å beskrive utfordringsbildet og i å skissere opp hvilke løsninger det er behov for. Videre må planen sikre gode rutiner for forebygging av vold og seksuelle overgrep i nære relasjoner.

Mitt parti vil

- Lage egne handlingsplaner som sikrer koordineringen på tvers av barn og unges oppvekstarenaer.
- At barn og ungdom selv får medvirke i utformingen av planer for å styrke tidlig innsats og forebygging.

Klima og miljø

Klima- og miljøkrisen truer en rekke av barns rettigheter i Barnekonvensjonen, blant annet barnets beste, barns rett til å overleve og til god helse, til utdanning og til å bli hørt og delta. Hvis klimaendringene ikke blir tilstrekkelig adressert i dagens politikk, forflyttes og eskaleres konsekvensene av dette til neste generasjon. Kommunene er sentrale aktører i klimakampen, og kan bidra stort til Norges klimainnsats, og til å støtte barns eget klimaengasjement. Nylig gjorde Redd Barna og Miljøagentene en undersøkelse om barn og unges holdninger til klima- og miljøproblematikk som viste at barn og unge har stor endringsvilje. Dessverre føler svært få at de har mulighet til å påvirke politikere. Dette kan kommunene bidra til å endre ved å sørge for gode medvirkningsprosesser.

Å TA BARNES FREMTID PÅ ALVOR

Siste delrapport fra FNs klimapanel viser at globale utslipp må nå toppen mellom 2020 og 2025. For å få til dette trengs det umiddelbare og kraftige utslippskutt i alle sektorer. Undersøkelsen gjort av Redd Barna og Miljøagentene viste at kun 1 av 4 barn og unge tror at vi kan løse klimaendringene. De uttrykker tristhet, sinne og bekymring over egen fremtid. Å gi barn troen tilbake på at vi kan løse problemet krever at politikere demonstrerer handlekraft og endringsvilje for utslippskutt, også i kommunene.

Mitt parti vil:

- Innføre klimabudsjett og -regnskap for kommunen med konkrete mål om utslippskutt i tråd med Paris-avtalen.
- At målet om å begrense den globale oppvarmingen til 1,5°C står førende for all politikk i kommunen.
- Systematisk vurdere effekten av kommunens klimarelaterte retningslinjer og programmer på ulike grupper av barn, og gjøre disse vurderingene offentlig tilgjengelig.
- Integrere hensyn til naturmangfold og urfolks rettigheter, og barn som tilhører urfolk, i utarbeidelsen av klima- og miljøplaner og relaterte prosjekter.
- Gjøre det enkelt og gratis for unge å benytte seg av miljøvennlig kollektivtransport, for eksempel gjennom ungdomskort.

BARNES MEDVIRKNING I UTVIKLINGEN AV KOMMUNENS KLIMA- OG MILJØPOLITIKK

Barnekonvensjonens artikkel 12 og 13 gir alle barn rett til å bli hørt og delta. Barn har rett til å være aktive borgere og de har i mange år mobilisert for at politikere verden over tar klimaendringene på alvor. De har mange viktige synspunkter i klimasaken og de har rett til å bli hørt og ha innflytelse i saker som angår dem. Byrådet i Oslo og den norske regjeringen har innført klima-budsjett og regnskap med konkrete mål om utslippskutt, og flere partier og kommuner ser ut til å følge etter. I utviklingen av slik politikk må barns stemmer inkluderes.

Mitt parti vil:

- Gjennomføre barnehøringer og andre former for medvirkningsprosesser for barn og unge, som oppleves som gode og meningsfulle, i utformingen av kommunes klimamål, klimabudsjetter og klimaplaner, og i andre klima- og miljørelaterte prosesser.
- Sørge for god representasjon av barn fra ulike samfunnsgrupper, aldre og kjønn i kommunens medvirkningsprosesser på klima- og miljøpolitikk.

Referanser

- [1] Utdanningsdirektoratet. (2022, 3. juni). Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis. <https://www.udir.no/kvalitet-og-kompetanse/lokal-kompetanseutvikling/kompetanseløftet-for-spesialpedagogikk-og-inkluderende-praksis/#a156840>
- [2] «Ikke bare si at det kommer til å ordne seg.» Elevers stemmer om trivsel og mobbing. Redd Barna-rapport 2019
- [3] Redd Barna (2020) «Det viktigste er å bli norsk...?» https://www.reddbarna.no/content/uploads/2021/01/RB_Ny_i_Norge_final_2020.pdf
- [4] Redd Barna (2021) "Vi må kjempe dobbelt så hardt" https://www.reddbarna.no/content/uploads/2021/01/RB_Vi_maa_kjempe_dobbelt_saa_hardt_web_FINAL-2021.pdf
- [5] Institutt for samfunnsforskning (ISF), 2020, «Fra bosetting til voksenliv: Den kommunale tjenestekjeden for enslige mindreårige flyktninger» <https://www.imdi.no/contentassets/aabd3ddb874e6988979507b3719cbe/fra-bosetting-til-voksenliv.pdf>
- [6] Redd Barna (2020) "Alt Koster Penger! Erfaringer og råd fra barn om fattigdom og utenforskap i Norge" <https://resourcecentre.savethechildren.net/document/alt-koster-penger-erfaringer-og-rad-fra-barn-om-fattigdom-og-utenforskap-i-norge/>

Redd Barna ressurser

Mer informasjon om vårt arbeid, ressurser og rapporter med kunnskap fra barn og unge, blant annet innenfor temaene integrering, gode levekår, skole, barnehage og inkludering, beskyttelse, diskriminering, og retten til lek og fritid, finner man her: www.reddbarna.no/vart-arbeid/barn-i-norge/

Redd Barna har et bredt spenn av gratis undervisnings- og læringsressurser for skoler og barnehager. Dette inkluderer ressurser om hvordan sikre trygge og inkluderende miljøer, og forebygging av mobbing, vold og seksuelle overgrep, og nettrisikoen, samt beredskapsplaner for skoler og barnehager. Mer om dette her: www.reddbarna.no/skole/

Redd Barna

BARNEKONVENSJONEN I KORTVERSJON

– omskrevet av Redd Barna

1 Barns alder

Alle barn under 18 år regnes som barn.

2 Ikke-diskriminering

Alle barn har de samme rettighetene.

3 Til barnets beste

Alle tiltak som angår barn, skal ta hensyn til barnets beste.

4 Statens ansvar

Staten har ansvaret for at alle barn får sine rettigheter oppfylt.

5 og 18 Foreldreansvaret

Foreldrene har hovedansvaret for å oppdra barn.

6 Rett til liv

Alle barn har rett til å vokse opp.

7 og 8 Identitet

Alle barn har rett til et navn og en nasjonalitet, og de har rett til å beholde disse.

9 Holde familien sammen

Ingen barn skal skilles fra foreldrene sine mot sin vilje hvis det ikke er til barnets beste.

10 og 22 Førre familier sammen

Alle flyktningbarn skal gis beskyttelse, humanitær hjelp og hjelp til å komme sammen med familien sin igjen.

11 Ulovlig bortføring og tilbakehold

Ingen barn skal tas ulovlig ut av et land eller hindres fra å reise tilbake.

12 Å si sin mening

Alle barn har rett til å si sin mening og til å bli hørt i saker som angår dem.

13 og 17 Få og gi informasjon, massemedier

Alle barn har rett til å søke etter, motta og gi informasjon. Staten skal beskytte barn mot skadelig informasjon.

14 og 15 Frihet til å tenke, tro og delta

Alle barn har rett til å tenke og tro på det de selv ønsker. Barn har rett til å delta i organisasjoner.

16 Privatliv

Alle barn har rett til privatliv.

19 Beskyttelse mot misbruk

Staten skal beskytte alle barn mot fysisk eller psykisk mishandling, forsømmelse eller utnyttning fra foreldre og andre omsorgspersoner.

20 Barn uten familie

Alle barn uten familie har rett til beskyttelse og omsorg.

21 Adopsjon

Adopsjon av barn skal foregå slik loven bestemmer, og være til barnets beste.

23 Funksjonshemmede barn

Alle barn med funksjonshemninger har rett til et godt liv, og de har krav på spesiell støtte.

24 Helse

Alle syke barn har rett til den beste medisinske behandling staten kan gi.

25 Barn under offentlig omsorg

Alle barn på sykehus, barnehjem og andre institusjoner har krav på at det følges nøye med på hvordan de har det.

26 Sosialtjenester

Foreldre skal gi barn økonomisk trygghet, og staten skal hjelpe foreldrene med dette når dette er nødvendig.

27 Levestandard

Alle barn har rett til god nok levestandard slik at de har det de trenger for å leve og for å ha en meningsfylt hverdag.

28 og 29 Utdanning

Alle barn har rett til utdanning som gir dem mulighet for utvikling.

30 Minoriteter og urbefolkning

Alle minoritetsbarn har rett til å snakke sitt eget språk, ha sin egen kultur og sin egen tro.

31 Lek og fritid

Alle barn har rett til hvile, fritid og lek.

32 Barnearbeid

Alle barn skal beskyttes mot økonomisk utbytting. Arbeid skal ikke svekke muligheten til å gå på skole eller utvikle seg.

33 Narkotika og rus

Alle barn skal beskyttes mot ulovlig bruk, salg og produksjon av narkotiske stoffer.

34, 35 og 36 Utnytting

Alle barn skal beskyttes mot alle former for utbytting (for eksempel seksuelt misbruk, bortføring og salg).

37 Fengsel og tortur

Alle barn skal beskyttes mot tortur og umenneskelig behandling.

38 Barn i krig

Alle barn under 15 år skal beskyttes mot å bli vervet som soldater eller å delta i krig. I noen land er aldersgrensen 18 år.

39 Hjelp til å få det bra igjen

Alle barn som er blitt misbrukt, utnyttet eller forsømt, skal få hjelp til å få det bra igjen.

40 Beskyttelse ved lovbrudd

Alle barn som er anklaget eller dømt for lovbrudd, har rett til en behandling som sikrer deres verdighet og fremmer deres respekt for menneskerettighetene.

41 Når andre lover er bedre

Barnekonvensjonen gjelder ikke hvis andre nasjonale eller internasjonale lover sikrer barnet på en bedre måte.

42 Få vite om barns rettigheter

Staten skal sørge for at barn og voksne blir kjent med Barnekonvensjonen.

Redd Barna

Redd Barna